

DOI <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-4-3>

УДК 727:[069:7]

ORCID ID: 0009-0005-1044-0127

ORCID ID: 0000-0003-2009-1491

Наталія Селецька

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
кафедра архітектурного проектування
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
natalia.seletska@naoma.edu.ua*

Анатолій Давидов

*кандидат архітектури, доцент
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
anatoliy.davydov@naoma.edu.ua*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРОСТОРОВОГО ФОРМУВАННЯ МІСЬКИХ АРТЦЕНТРІВ

Анотація. *Метою даної статті* є визначення особливостей функціонально-просторового формування міських артцентрів на основі аналізу наукових джерел та публікацій, систематизації зарубіжного та вітчизняного досвіду будівництва та аналізу досвіду експлуатації даного типу об'єктів. **Методи дослідження** включають вивчення, систематизацію та узагальнення принципів формування функціонально-просторової організації артцентрів. Дослідження базується на комплексному підході, який містить соціально-економічний, типологічний та просторовий аналізи. **Результати дослідження** засвідчують, що особливостями міських артцентрів є їхня поліфункціональність, яка дає змогу задіяти більше відвідувачів завдяки культурному та побутовому різноманіттю. Міські сучасні артцентри призначені виконувати декілька ключових функцій: виставкову, освітню, комунікаційну та дозвілєву. Завдяки їхньому поєднанню, такі простори стають важливими культурними хабами, які активно залучають аудиторію та формують нові підходи до взаємодії з мистецтвом і міським середовищем. **Висновки.** Сучасний міський артцентр – це не лише виставковий простір, але поліфункціональний комплекс, який поєднує різні види мистецької діяльності, інтегруючи інноваційні технології та створюючи середовище для активної взаємодії з аудиторією. Основними особливостями його просторового формування є гнучкість та адаптивність, інтерактивність та інклюзивність. У дослідженні підкреслена важливість подальшого аналізу архітектурних рішень таких центрів та їхньої ролі у розвитку міського мистецького простору.

Ключові слова: архітектура, артцентр, функціонально-просторова організація, архітектурно-планувальна структура, адаптивний простір, інтерактивність, поліфункціональність, інноваційні технології.

Nataliia Seletska

*Second-Year Student of the Second (Master's) Level of Higher Education
at the Department of Architectural Design
National Academy of Fine Arts and Architecture
natalia.seletska@naoma.edu.ua*

Anatolii Davydov

*PhD in Architecture, Associate Professor
National Academy of Fine Arts and Architecture
anatoliy.davydov@naoma.edu.ua*

FEATURES OF FUNCTIONAL SPATIAL FORMATION OF CITY ART CENTERS

Abstract. *The purpose of this article* is to determine the peculiarities of the functional and spatial formation of urban art centres based on the analysis of scientific sources and publications, systematisation of foreign and domestic construction experience and analysis of the experience of operating this type of facility. **The research methods** include the study of systematisation and generalisation of the principles of functional and spatial organisation of art centres. The study is based on a comprehensive approach, which includes socio-economic, typological and spatial analysis. **The results** of the study show that the peculiarities of urban art centres are their multifunctionality, which allows to attract more visitors due to cultural and everyday diversity. Urban contemporary art centres are designed to

perform several key functions: exhibition, educational, communication and leisure. By combining these functions, such spaces become important cultural hubs that actively engage audiences and form new approaches to interacting with art and the urban environment. **Conclusions.** A modern urban art center is not only an exhibition space, but also a multifunctional complex that combines various types of artistic activities, integrating innovative technologies and creating an environment for active interaction with the audience. The main features of its spatial design are flexibility and adaptability, interactivity, and inclusiveness. The study emphasizes the importance of further analysis of the architectural solutions of such centers and their role in the development of urban art space.

Key words: architecture, art centre, functional and spatial organisation, architectural and planning structure, adaptive space, interactivity, multifunctionality, innovative technologies.

Постановка проблеми. Забезпечення доступності мистецтва для широкої аудиторії, трансформація культурного дозвілля у звичний спосіб життя та залучення людини до творчого процесу – проблеми та завдання, які вимагають створення спеціальних архітектурних просторів. Артцентри як новітній тип культурних інституцій мають потенціал стати ключовими платформами для реалізації таких завдань. Проте архітектурне проектування таких об'єктів стикається з низкою викликів. На сьогодні недостатньо досліджено, якою має бути функціональна структура артцентрів, щоб задовольнити потреби не лише художників, але й глядачів, освітніх установ та громади загалом. Планувальні рішення часто не враховують потребу у гнучкості, інклюзивності та соціальної взаємодії, що обмежує функціональний потенціал таких об'єктів.

Окрім того, залишається відкритим питання, які інноваційні технології варто інтегрувати в архітектурне середовище для розширення можливостей взаємодії з мистецтвом. Наразі бракує системного аналізу того, якою має бути архітектура сучасного артцентру, щоб поєднати експозиційну, освітню, комунікативну та дозвілєву функції в одному просторі.

Недостатність комплексного підходу до проектування артцентрів актуалізує необхідність дослідження принципів їхнього функціонально-просторового формування як основи для створення ефективних, гнучких й інноваційних культурних просторів у міському середовищі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Артцентр як типологічна одиниця перебуває на стадії визначення, тому дослідження спирається на аналіз джерел, присвячених як артцентрам, так і виставковим, музейним, дозвілєвим просторам. О. Кутняк у статті «Класифікація будівель артцентрів у разі формування та розвитку культурного середовища регіонів України» виділяє три основні функціональні вектори, що формують функціональні зони: виставковий вектор, освітній вектор, творчий вектор [1]. Кількість

та призначення функціональних зон в артцентрах досліджує О. Костюченко, зазначаючи, що мистецькі центри складаються з декількох зон (трьох), які можуть самостійно розвиватися й інтегруватися одна з одною, завдяки чому органічно створюється єдине архітектурно-просторове середовище. У структурі функцій артцентру виділені три основних елементи: блок головних функцій, блок супутніх функцій, блок додаткових функцій [2]. А. Любельчук у статті «Тенденції формування архітектури сучасних виставкових центрів» розглянула загальні та найсуттєвіші тенденції формування музейно-виставкових експозиційних просторів, де визначила, що одним із ключових аспектів модернізації музеїв є акцент на інтерактивності та залученні відвідувачів до активної участі [3]. У статті В. Куцевича «Сучасні напрямки формування багатофункціональності музеїв» розглядаються поступові процеси універсалізації та розширення винятково музейних функцій та перетворення музею в хаб, аналогічно транспортному вузлу, який об'єднує кілька різнофункціональних об'єктів, що є притаманним і для артцентрів [4]. Питанням формування експозиційного простору та його трансформаціям присвячені наукові статті О. Гірного [5; 6; 8]. Питання просторового та синтаксичного аналізу музейних і виставкових просторів досліджені у роботах О. Олійник [7]. У статті О. Костюченка висвітлено базові принципи архітектурно-планувальної організації артцентрів, зокрема увагу зосереджено на структурній гнучкості, взаємодії функціональних зон та їхній адаптації до змінних культурних програм, що є важливою теоретичною основою для формування сучасного поліфункціонального культурного простору [9]. Питанням архітектурно-планувальної організації центрів мистецтва, на основі трансформації промислових споруд, присвячена дисертація О. Кутняка «Принципи архітектурно-планувальної організації центрів мистецтва на основі трансформації промислових споруд». У науковому дослідженні автором визначені наукові принципи архітектурно-планувальної

організації центрів мистецтва на основі трансформації промислових споруд, сформульовано та систематизовано архітектурно-планувальні прийоми рефункціоналізації промислових споруд під центри мистецтва [10].

Виклад основного матеріалу. У контексті трансформації сучасного міського простору артцентри відіграють дедалі важливішу роль як осередки культурного розвитку, просвіти та соціальної інтеграції. Вони не лише презентують мистецькі практики, але й формують нову типологію архітектури, орієнтовану на всебічну взаємодію з аудиторією. Такий підхід ґрунтується на усвідомленні потреби суспільства у розвитку естетичного світогляду,

знайомстві з національною та світовою культурною спадщиною, а також створенні умов для неформального навчання і творчої самореалізації. У цьому контексті доцільним є порівняльний аналіз двох архітектурних кейсів – PinchukArtCentre та Мистецького арсеналу, розташованих у Києві, які демонструють відмінні підходи до реалізації функціонально-просторових рішень.

PinchukArtCentre – це приклад реконструкції в умовах щільної міської забудови. Центр інтегрований у комерційно-офісний комплекс, що обумовлює вертикальну організацію простору. Планувальна структура передбачає багаторівневу систему залів, розміщених на верхніх поверхах будівлі. Архітектурна мова є стриманою, з акцентом на нейтральність середовища, яке не затьмарює експонати. Простори легко трансформуються, адаптуючись до потреб виставок, лекцій, медіа-презентацій. Значна увага приділена комунікативним зонам, включаючи зони відпочинку, фойє та перехідні простори. Інноваційні технології реалізовані через мультимедійні інсталяції, цифрові архіви та інтерактивні системи навігації. Урбаністичний кейс розміщення у щільному міському середовищі та поєднання функцій комерційної, туристичної та культурної активності простежується у PinchukArtCentre (іл. 1).

Мистецький арсенал – приклад ревіталізації історичної будівлі XVIII століття. Просторова організація базується на горизонтальній структурі з великими відкритими залами. Це дає змогу реалізовувати виставки великого масштабу, фестивалі, перформанси та освітні програми. У структурі чітко виокремлені функціональні блоки, проте простори залишаються гнучкими завдяки відсутності жорсткої модульності. Зовнішні території активно залучаються до подій, підсилюючи публічний характер комплексу. Використання цифрових технологій у виставковому процесі, інтерактивних інтерфейсів та мультимедійних рішень перетворює Арсенал на сучасну платформу культурної взаємодії. Просторова гнучкість, історичний контекст і багатофункціональність визначають його як приклад успішної інтеграції культурного об'єкта в міський ландшафт (іл. 2).

Порівняльний аналіз показує, що попри різну природу походження, обидва артцентри реалізують принципи відкритості, гнучкості, інноваційності та комунікації – базові характеристики поліфункціональності, притаманні сучасним культурним просторам. У той час як Мистецький арсенал формує культурний кластер,

Іл. 1. Фасад головного входу PinchukArtCentre. [11]

Іл. 2. Загальний вигляд будівлі Мистецького арсеналу. [12]

в якому поєднуються музей, виставковий простір, публічні події та освітні ініціативи у межах історичного ансамблю він формує сталі просторові та програмні основи для розвитку сучасного культурного середовища.

Проаналізувавши вітчизняний та світовий досвід експлуатації різних виставкових, музейних, культурно-видовищних центрів, нами запропоновано такі визначення особливостей функціонально-просторової структури сучасних міських артцентрів:

- поліфункціональна, багатовекторна система функціональних зон та зв'язків між ними;
- відкритість, гнучкість та адаптивність формування простору;
- інтерактивність та інклюзивність просторової організації;
- інтеграція сучасних технологій – інженерних, цифрових інновацій;
- виконання функції соціального магніту, яка забезпечує взаємодію з міським середовищем.

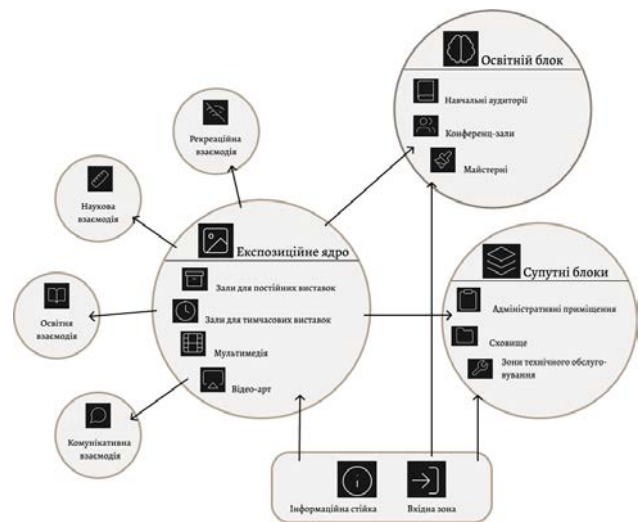
Міський артцентр має бути поліфункціональним, з багатовекторною системою функціональних зон та зв'язків між ними. Така структура дає змогу забезпечити не лише експозиційну діяльність, але й комунікативну, освітню, наукову та рекреаційну взаємодію. За основу береться експозиційне ядро, що поєднує зали для постійних і тимчасових виставок, мультимедійних інсталяцій, відеоарту. Навколо нього організовуються супутні блоки – адміністративні приміщення, сховища фондів, зони технічного обслуговування, а також освітні аудиторії, конференц-зали та студії для майстер-класів (іл. 3).

Подібна функціонально-планувальна організація створена у PinchukArtCentre, де виставкова діяльність поєднується з активною програмою лекцій, кінопоказів і творчих дискусій, а функціональні зони логічно переплетені між собою, забезпечуючи різнорівневу взаємодію з аудиторією. У Мистецькому арсеналі подібна модель реалізована у більших масштабах – тут освітня, дослідницька та експозиційна діяльність об'єднані в межах інтегрованої культурної платформи з чітко організованими функціональними зв'язками.

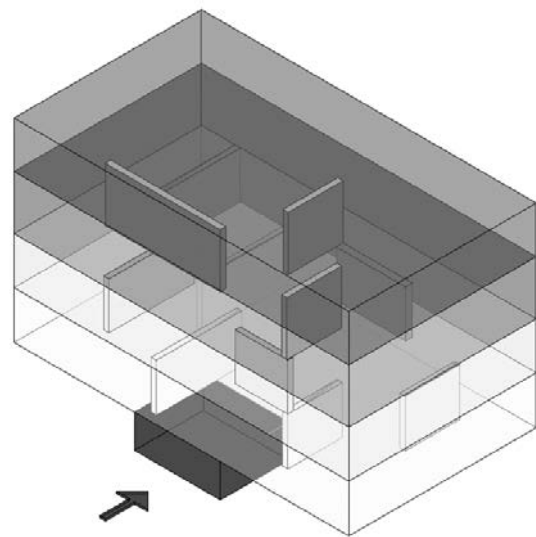
Відмінною рисою артцентрів є відкрита, гнучка та адаптивна система формування простору, яка дає змогу створювати середовище для проведення різнобічних сценаріїв культурної взаємодії. На відміну від музеїв, орієнтованих на фіксовану експозицію, сучасні артцентри надають

перевагу варіативності просторових конфігурацій, що забезпечує зміну функцій у режимі реального часу. Наприклад, у PinchukArtCentre це реалізується через багаторівневу організацію виставкових залів, в яких легко змінюється структура експозиції відповідно до потреб художників (іл. 4). У Мистецькому арсеналі масштабні відкриті простори історичної будівлі дають змогу влаштовувати як камерні виставки, так і великоформатні артфоруми, поєднуючи інтер'єр і зовнішні двори в єдину подієву площину (іл. 5).

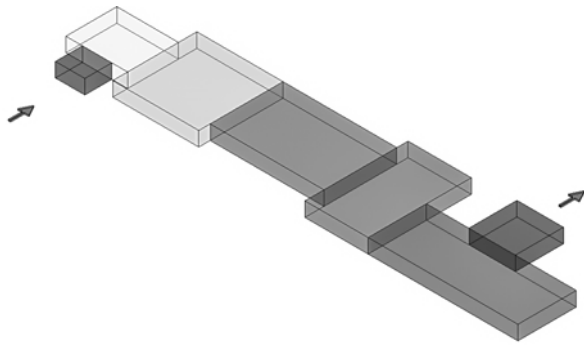
Простір має уможливлувати адаптацію під різні формати – від експозицій до лекцій, від перформансів до колективних обговорень. Важливою є наявність наскрізних маршрутів і відкритих

Іл. 3. Функціонально-планувальна структура артцентру. [Схема Н. Селецької]

Іл. 4. Багаторівнева організація виставкових залів у PinchukArtCentre. [Діаграма Н. Селецької]

Іл. 5. Масштабні відкриті простори Мистецького арсеналу. [Схема Н. Селецької]

зв'язків між зонами, що стимулює спонтанну взаємодію. У PinchukArtCentre такі принципи реалізовані через можливість трансформації виставкових залів за допомогою мобільних конструкцій, а також завдяки використанню нейтрального дизайну, що не домінує над мистецтвом. У Мистецькому арсеналі, незважаючи на історичне походження будівлі, вдалося зберегти пластичність планувальних рішень, розмістивши основні функціональні ядра вздовж центральної осі руху, що сприяє зручній навігації і відкриває простір для вільного формування експозицій.

Формування внутрішнього простору артцентрів має бути інтерактивним, але водночас задовольняти вимоги безпеки та інклюзивності. Для забезпечення цікавості глядачів необхідно створювати інтерактивний простір, відвідувач має стати безпосереднім учасником виставки, перформансів, концертних вистав тощо. Також необхідно гарантувати безпеку участі глядача, зокрема маломобільних груп населення. Безпека та вимоги інклюзивності мають стати пріоритетними.

Інтеграція інноваційних технологій, інженерних та цифрових інновацій стає обов'язковим у забезпеченні атрактивності та інформативності сучасних громадських об'єктів, просторів та творчих актів, які не лише розширюють засоби художнього вираження, але й трансформують простір. До таких технологій належать: адаптивне освітлення, проєкційне обладнання, VR/AR-системи, інтерактивні інтерфейси, сенсорні панелі та гнучкі медіафасади. Такі рішення дають змогу глядачеві стати активним учасником мистецького процесу, а не лише пасивним спостерігачем. У PinchukArtCentre технології доповнюють зміст виставок, зокрема через використання мультимедійних кімнат і цифрових архівів. У Мистецькому арсеналі інновації застосовуються під час створення мультимедійних інсталяцій, розробки

інтерактивних навігаційних систем для відвідувачів та організації гібридних подій, що поєднують фізичну і цифрову присутність.

Артцентр як елемент урбаністичної структури виконує функцію соціального магніту, забезпечує взаємодію з міським середовищем. Будівля інтегрується в існуючий простір міста і формує нову культурну ідентичність району. Зовнішній простір перед артцентром, як і його зв'язки з пішохідною інфраструктурою, транспортом, парками тощо, формують зовнішню комунікативну оболонку. Урбаністичний приклад розміщення у щільному міському середовищі та поєднання функцій комерційної, туристичної і культурної активності простежується у PinchukArtCentre.

Артцентр у сучасному місті – це не лише будівля для експонування витворів мистецтва, це багаторівнева соціокультурна платформа. Ефективність мистецького центру визначається його здатністю адаптуватися до потреб часу, поєднувати освітні, комунікаційні та естетичні функції в інтегрованому просторі. Усі вищезазначені особливості – функціональна структура, просторові якості, принципи внутрішнього формування простору та інноваційні технології – не є окремими характеристиками, і в сукупності формують основу поліфункціональності артцентру. Поліфункціональність у даному контексті виступає не лише як поєднання різних функцій, але як гнучка система, здатна адаптуватися до змін культурного запиту та підтримувати постійний діалог між мистецтвом, суспільством і містом. Це дає змогу артцентрові залишатися актуальним, відкритим і різноплановим простором, що об'єднує експозиційну діяльність, освітні процеси, інновації, комунікацію та соціальну взаємодію. Таким чином, саме поліфункціональність є тією якісною ознакою, яка визначає архітектурну сутність сучасного міського артцентру.

Визначені особливості функціонально-просторового формування міських артцентрів були застосовані автором під час виконання навчального завдання «Проєкт арт-центру на вул. Набережно-Хрещатицька у м. Києві». Курсовий проєкт виконаний у навчально-творчій майстерні А. Давидова у 2024 році. Будівлю артцентру було розташовано на набережній Подолу, що зумовлене не лише мальовничим ландшафтом, але й логістичною доцільністю: близькість до зупинок громадського транспорту та станції метро «Контрактова площа», що забезпечує доступність до об'єкта, та повністю відповідає суспільно-культурній функції споруди

(іл. 6). Функціональна структура передбачає зони проведення виставок, перформансів, конференцій, майстер-класів, харчування та відпочинку. Таке зонування забезпечує реалізацію освітньої, комунікаційної та культурно-розважальної функцій у межах одного об'єкта. Просторові характеристики проєкту підкреслюють відкритість, гнучкість та адаптивність. Планувальна структура формується широкими публічними зонами, прозорими фасадами, відкритими лаунж-просторами та багаторівневими фое. Завдяки використанню великих прольотів створено можливість трансформації інтер'єру відповідно до подієвих сценаріїв. Розташування поблизу набережної підсилює рекреаційний потенціал об'єкта, формуючи додаткові зовнішні простори для взаємодії з культурним середовищем. Особливістю архітектури є використання медіафасадів, які розширюють візуальний і комунікативний потенціал будівлі, даючи змогу інтерактивно взаємодіяти з міським середовищем. Даний проєкт є прикладом практичного застосування результатів авторського дослідження з функціонально-просторового формування міських арт-центрів, що покладено в основу методики викладання архітектурно-наукового проєктування на магістерському рівні факультету архітектури НАОМА.

Висновки і перспективи використання результатів дослідження. Результати дослідження доводять, що сучасний міський арт-центр – це складна поліфункціональна структура, яка базується на багатовекторній системі функціональних зон та зв'язків між ними.

Функціонально-планувальна організація арт-центрів має забезпечити не лише експозиційну діяльність, але й комунікативну, освітню, наукову, рекреаційну з використанням інноваційних технологій в єдиному адаптивному просторі. Особливостями артцентрів є відкрита, гнучка та адаптивна система формування простору, яка має бути інтерактивною, водночас забезпечуючи систему безпекових та інклюзивних вимог. Сучасні артцентри активно інтегрують інноваційні технології, а також є елементами урбаністичної структури й виконують функцію соціального магніту, забезпечуючи взаємодію з міським середовищем. Порівняльний аналіз PinchukArtCentre та Мистецького арсеналу дав змогу простежити, як поліфункціональність реалізується через різні архітектурні підходи – від реконструкції до ревіталізації – та виявити спільні для обох об'єктів особливості. Усі ці характеристики є основою формування ефективного культурного простору, орієнтованого на потреби сучасного суспільства. Визначені особливості знайшли практичне втілення у навчальному проєкті артцентру в Подільському районі Києва.

Проєкт демонструє архітектурні та інноваційно-технологічні рішення, здатні забезпечити культурну, соціальну та естетичну взаємодію у межах єдиного просторового середовища. Таким чином, поліфункціональність, гнучкість, інтерактивність, безпека та інноваційність створюють основу якісного розвитку архітектури міських артцентрів, що дає змогу інтегрувати їх у динамічну структуру сучасного міста.

Список використаних джерел

1. Кутняк О. Класифікація будівель артцентрів у разі формування та розвитку культурного середовища регіонів України. *Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва»*. 2023. Вип. 33. С. 90–91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-33-10>.
2. Костюченко О. А. Особливості функціонально-планувальної організації арт-центрі. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2013. Вип. 34. С. 478–480. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52583> (дата звернення: 22.04.2025).
3. Любельчук А. П. Тенденції формування архітектури сучасних виставкових центрів. *Theory and practice of design*. 2023. Вип. 29–30. С. 82–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2023.29-30.9>
4. Куцевич В. Сучасні напрямки формування багатофункціональності музеїв. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2022. Вип. 63. С. 290–299. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.63.290-299>.
5. Гірний О. О., Скорик Л. П. Сучасні тенденції трансформації художніх музеїв у провідні соціально-культурні центри національного значення. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2022. Вип. 63. С. 67–76. URL: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.63.67-76>
6. Гірний О. О. Експозиційний простір в художніх музеях як місце комунікативних та дискурсивних контактів. *Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва»*. 2024. Вип. 35. С. 17–26. URL: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-2>
7. Олійник О. Особливості просторового та синтаксичного аналізу музейно-культурних комплексів. *Містобудування та територіальне планування*. Київ: КНУБА. 2022. Вип. 81. С. 274–286. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2022.81.274-286>
8. Гірний О. О. Пошуки музейної архітектури в сучасному контексті креативного міста. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2022. Вип. 64. С. 6–7. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.64.4-13>

9. Костюченко О. А. Принципи архітектурно-планувальної організації арт-центрів. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2017. Вип. 11–12 С. 516. <https://repository.knuba.edu.ua/handle/987654321/4483> (дата звернення: 22.04.2025).

10. Кутняк О. Р. Принципи архітектурно-планувальної організації центрів мистецтва на основі трансформації промислових споруд : дис. ... д-ра філософії в галузі архітектури : 191. Київ, 2025. <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/883>

11. Pinchukartcentre. План на 30 червня: відвідати PinchukArtCentre. *Instagram*. URL: <https://www.instagram.com/pinchukartcentre/p/CtwyFvytcPv/> Дата публікації: 21. 06. 2023 (дата звернення: 22.04.2025).

12. Мамонова Г. Оголошено повторний конкурс на посаду директора «Мистецького арсеналу». Ніхто не набрав 5 голосів. *Суспільне .Культура*. URL: <https://suspilne.media/culture/145175-ogoloseno-povtornij-konkurs-na-posadu-direktora-mistetskogo-arsenalu-nihto-ne-nabrav-5-golosiv/> Дата публікації: 21.07.2021 (дата звернення: 22.04.2025).

References

1. Kutniak, O. (2023). Klasyfikatsiia budivel arttsentriv u razi formuvannia ta rozvytku kulturnoho seredovyscha rehioniv Ukrainy [Classification of art centre buildings in the formation and development of the cultural environment of ukrainian regions]. *Zbirnyk naukovykh prats «Ukrainska akademiia mystetstva»* [Collection of scientific works «Ukrainian Academy of Art»], (33), 90–91. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-33-10> [in Ukrainian].

2. Kostiuchenko, O.A. (2013). Osoblyvosti funktsionalno-planuvanoi orhanizatsii art-tsentriv [Features of the functional and planning organisation of the art centre]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. [Modern problems of architecture and urban planning], (34), 478–480. Retrieved from <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52583> [in Ukrainian].

3. Liubelchuk, A.P. (2023). Tendentsii formuvannia arkhitektury suchasnykh vystavkovykh tsentriv [Trends in the architecture of modern exhibition centres]. *Theory and practice of design*, (29–30), 82–87 <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2023.29-30.9> [in Ukrainian].

4. Kutsevych, V. (2022). Suchasni napriamky formuvannia bahatofunktsionalnosti muzeiv [Modern trends in shaping the multifunctionality of museums]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia* [Modern problems of architecture and urban planning], (63), 290–299. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.63.290-299> [in Ukrainian].

5. Hirnyi, O.O., & Skoryk, L.P. (2022). Suchasni tendentsii transformatsii khudozhnikh muzeiv u providni sotsialno-kulturni tsentry natsionalnoho znachennia [Modern trends in the transformation of art museums into leading social and cultural centres of national importance]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia* [Modern problems of architecture and urban planning], (63), 67–76. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.63.67-76> [in Ukrainian].

6. Hirnyi, O.O. (2024). Ekspozytsiinyi prostir v khudozhnikh muzeiakh yak mistse komunikativnykh ta dyskursyvykh kontaktiv [The exhibition space in art museums as a place of communicative and discursive contacts]. *Zbirnyk naukovykh prats «Ukrainska akademiia mystetstva»* [Collection of scientific works «Ukrainian Academy of Art»], (35), 17–26. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-2> [in Ukrainian].

7. Oliinyk, O. (2022). Osoblyvosti prostorovoho ta syntaktychnoho analizu muzeino-kulturnykh kompleksiv [Features of spatial and syntactic analysis of museum and cultural complexes]. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia* [Urban planning and territorial planning], (81), 274–286. <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2022.81.274-286> [in Ukrainian].

8. Hirnyi, O. O. (2022). Poshuky muzeinoi arkhitektury v suchasnomu konteksti kreatyvnoho mista [The search for museum architecture in the modern context of a creative city]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia* [Modern problems of architecture and urban planning], (64), 6–7. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.64.4-13> [in Ukrainian].

9. Kostiuchenko, O.A. (2017). Pryntsypy arkhitekturno-planuvanoi orhanizatsii art-tsentriv [Principles of architectural and planning organisation of art centres]. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA* [Architectural Bulletin KNUCA], 11–12, 516. Retrieved from <https://repository.knuba.edu.ua/handle/987654321/4483> [in Ukrainian].

10. Kutniak, O. (2025). Printsypy arkhitekturno-planuvanoi orhanizatsii centriv mystectv na osnovi transformatsii promyslovykh sporud. [Principles of architectural and planning organization of art centers based on the transformation of industrial buildings] [Dysertatsiia doktora filosofii v haluzi arkhitektury]. Retrieved from <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/883> [in Ukrainian].

11. pinchukartcentre. (2023, Cherven 21) Plan na 30 chervnya: vidvidatu PinchukArtCentre. *Instagram*. URL: Retrieved from <https://www.instagram.com/pinchukartcentre/p/CtwyFvytcPv/> [in Ukrainian].

12. Mamonova, H. (2021, Lypen 21). Oholosheno povtorniy konkurs na posadu dyrektora «Mystetskoho arsenalu». Nikhto ne nabrav 5 holosiv. *Suspilne .Kultura*. Retrieved from <https://suspilne.media/culture/145175-ogoloseno-povtornij-konkurs-na-posadu-direktora-mistetskogo-arsenalu-nihto-ne-nabrav-5-golosiv/> [in Ukrainian].

Подано до редакції 28.04.2025

Статтю прийнято 30.09.2025

Опубліковано 31.10.2025